

GEWOON

uitgave van de landelijke vereniging centraal wonen

ANDERS

COLLABORATIEVE HOUSING en de BUURT



COLLABORATIEVE HOUSING en de BUURT

LVCW BIJEENKOMST

Wat doen we samen
en met wie?

NIEUWE BEWONERS KIEZEN



2014
JAARGANG 37, NR. 120
LOSSE NUMMERS 3,50

'Gewoon Anders' is het blad

van de Landelijke Vereniging

Centraal Wonen (LVCW)

Abonnementen

en losse nummers

Zie info achterflap

Voor een proefnummer mail

info@lvcw.nl

Redactieadres

Oosterweg 2 c

1968 KN Heemskerk

Mail: redactiega@gmail.com

Redactie

Anna Dijkhuis

Heleen Toet

Flip Krabbendam

Column

Esther van Gog

Foto voorpagina

'Swans market' in Oakland

Druk en opmaak

Drukkerij Pasklaar

Sittard

...NIEUWE

*Er is veel ervaring met het kiezen van nieuwe bewoners,
vooral bij groepen die al langer bestaan.*

Hier kunnen projecten misschien van elkaar leren.

Daarom sommen we hieronder een paar alternatieven op.

In Hilversum staat het oudste zogeheten centraal wonen project, de Wandelmeent. Hier heeft het bestuur onlangs stappen ondernomen om op projectniveau tot een procesbewaarders-commissie te komen. Het is nu al zo dat iedere cluster (groepje van 4 a 5 woningen) bij het kiezen van nieuwe bewoners bijgestaan wordt door iemand, de procesbewaarder, afgekort kpb, die er niet direct bij betrokken is, maar die het keuzeproces in de gaten houdt. Soms is zo iemand moeilijk te vinden, vooral als er veel wisselingen zijn.

HULP BIJ HET KEUZEPROCES

In het blad van de Wandelmeent, Welgemeent van maart 2014 schrijft het bestuur o.a. dat de keuze voor een nieuwe bewoner direct invloed heeft op de cluster en natuurlijk ook op de rest van de straat (red.: het hele project). Nu is een keuzeproces voeren niet makkelijk. Je kunt voor lastige beslissingen komen te staan. Dan is het fijn als er een keuzeprocesbewaarder is, die het cluster daar door heen kan loodsen en die raad kan vragen aan andere kpb's. Ook is het fijn als de kpb precies op de hoogte is van procedures e.d., zodat de bewoners zich kunnen concentreren op hun eigen persoonlijk proces. Bij de 'ins en ouds commissie' en bij het bestuur zijn allerlei tips en ervaringen binnengekomen, zowel van kpb's als van clusterleden, die belangrijk en handig kunnen zijn voor andere keuzeprocessen in de straat. Nu wil men dat deze kennis gelijk wordt getrokken en dat de keuzeprocesbewaarders deze kunnen delen. Daarom gaat het bestuur een nieuwe commissie starten, die zich daarin gaat specialiseren. Bijvoorbeeld door het inventariseren van wat voor een cluster belangrijk is, van methodes die gehanteerd worden en die wel of niet werken, van ervaringen en oplossingen. Zo wil men de kennis in een clusterproces vergroten en onderzoeken wat een prettige en duidelijke manier van communiceren voor alle betrokkenen is. Dit om de begeleiding van een keuzeproces zo doeltreffend mogelijk te doen. Met respect voor de autonomie, wensen en behoeften van de cluster. Maar ook voor duidelijkheid naar de nieuwe bewoner toe: wat kan deze persoon verwachten van de cluster, wat wordt er van de nieuwe bewoner verwacht.

In het januari nummer van de Welgemeent staat een verslag van de stappen die in het keuzeproces zijn genomen in november en december van vorig jaar een nieuwe bewoner te kiezen:

- Op zoek naar procesbegeleider
- Kandidatenlijst (wachtljst) raadplegen: er staat 1 persoon op. Via via wordt persoon 2 gevonden.
- Kijkavond, rondleiding in de straat en gesprek met persoon 1. De ander, persoon 2, is verhinderd (ziek)

BEWONERS KIEZEN



- Persoon 1 niet geschikt bevonden en hem na gesprek meegedeeld
- Toch maar advertentie op internet
- Eerdergenoemde persoon 2 wil toch graag komen wonen
- Gesprekken met persoon 2 en met iemand van de advertentie op internet
- Deze laatste persoon afgezegd, want er wordt gekozen voor persoon 2!

WOONGROEP.NET EN METEEN DE KIJKDAG NOEMEN

In Gewoon Anders 118 van vorig jaar, schreven wij al over woonvereniging Thedingsweert in Kerk-Avezaath. Hun manier van aanpak lijkt heel anders dan bij CW-projecten, maar wel zo effectief. Bij het kiezen van nieuwe bewoners zetten zij uitgebreide informatie over de beschikbare ruimte en voor wie op woongroep.net en kondigen meteen een kijkdag aan voor alle belangstellenden. Daarna kunnen gegadigden schriftelijk solliciteren. Het voordeel van een algemene kijkdag is dat je iedereen ziet en kunt spreken. De schriftelijke sollicitaties zijn dan meer herkenbaar voor de vereniging. Dan volgt een uitnodiging om een keer te komen meewerken en daarna het besluit.

De meeste woongemeenschappen hanteren een opzegtermijn van 2 maanden. Dit brengt soms moeilijkheden met zich mee. Juridisch gezien kun je ook na één maand vertrekken, vooral als je als huurder een overeenkomst met de woningbouwcorporatie hebt waarin dat staat. Voor een CW-project

WACHTLIJST OF NIET?

Is het in dat geval heel moeilijk om in zo'n korte tijd nieuwe bewoners te vinden en dan dreigt er leegstand. Veel CW-projecten houden daarom een soort wachtlijst bij van kandidaten. Die mensen worden meestal ook bij de woongroep betrokken en uitgenodigd voor vergaderingen of andere bijeenkomsten. Nadeel kan zijn dat je zo'n lijst ook weer moet bijhouden: zijn de mensen die op de lijst staan nog steeds geïnteresseerd of al lang niet meer?

In de volgende Gewoon Anders willen we hiermee doorgaan en kijken hoe andere groepen kiezen. Als je iets wilt melden over jouw woongroep, cluster, CW-project, eco-wijk of woon-werk-collectief, ben je meer dan welkom. Mail: heleentoet@xs4all.nl.

Wat kan *Collaborative housing* betekenen voor de buurt?

Kan gemeenschappelijk wonen in een buurt een positief effect hebben op het sociale klimaat in een buurt? En als dat zo is, wat zijn dan voorwaarden daarvoor en hoe werkt dat? Dorit Fromm, die al jaren onderzoek doet naar collectieve woonvormen in de Verenigde Staten en ook in Europa, deed hier recent uitgebreid onderzoek naar.

Collaborative housing kun je opvatten als een machine die positieve ontwikkelingen in een buurt op gang brengt en onderhoudt

Zij gebruikt het begrip collaborative housing als overkoepelende term voor gemeenschappelijk wonen. Het begrip is ruimer dan co-housing. Bij collaborative is het bijvoorbeeld geen vereiste dat er regelmatig samen wordt gegeten. Ook is er niet altijd sprake van zelfbeheer. En (lang) niet alle collaborative housing projecten zijn door bewoners zelf ontwikkeld. Vaak spelen (non) profit instellingen daarbij een cruciale rol. Collaborative housing vertoont zich in allerlei sociale varianten: het kan alle generaties verenigen, senior-vriendelijk zijn of alleen van en voor (soms ook door) ouderen. Die laatste variant kan etnisch exclusief zijn. Waar het altijd om gaat is sociaal contact en, zeker bij ouderen, ook om wederzijdse steun bij de kleine en grotere dagelijkse dingen van het leven.

Collaborative wonen is een internationale beweging die steeds meer uitwaaiert over de wereld, met in de 20e eeuw gidslanden als Denemarken en Zweden, gevolgd door Nederland en Duitsland. In Australië en Japan is gemeenschappelijk wonen sterk in opkomst.

Collaborative machine

De projecten die Dorit Fromm heeft bezocht liggen in de Verenigde Staten, Duitsland, Nederland en Japan. Zij besteedt veel aandacht aan de relatie met de buurt en de rol die een collaborative housing project kan spelen bij het ontwikkelen en het onderhouden van een community gevoel. Een collaborative housing project kun je opvatten als een 'machine' die (positieve) sociale processen in de buurt op gang brengt en levend houdt. Dorit Fromm is er van overtuigd dat op dit terrein operende (non) profit instellingen belangstelling hebben voor, maar ook belang bij deze effecten van collaborative housing.

Een interessante visie die aansluit bij één van de nog altijd geldige doelstellingen van Centraal Wonen: openheid naar en betrokkenheid op de buurt.

Oakland

In Oakland bezoekt Dorit co-housing project *Swans Market*, dat al sinds 1917 functioneerde als een soort van vrije boerenmarkt langs de belangrijkste winkelstraat van de stad. Swans Market had zich ontwikkeld tot een soort van

De smalle gemeenschappelijke binnenstraat verbindt de twee blokken



supermarkt avant la lettre. De grote depressie, de exodus naar suburbane wijken en later de aardbeving van 1989 zorgden voor verval. Dank zij goede contacten met de gemeente krijgt een groep enthousiaste mensen het voor elkaar om een co-housing project op te zetten in een leeggekomen gebouw.

Afspraak is dat het project ook een bijdrage levert aan de buurtgemeenschap. De meeste participerende bewoners willen veel gemeenschappelijk en zijn bereid om daar privé vierkante meters voor in te leveren. Het uit twintig (koop) woningen bestaande project wordt in 2000 opgeleverd.

De groep is vrij stabiel en heeft sindsdien een herkenbare bijdrage geleverd aan buurtactiviteiten. De gemeenschappelijke tuin is open naar de omgeving en werkt als een 'shared public courtyard'. Het vormt een zachte buffer in de directe omgeving, met een mix van goedkope huurwoningen, kantoren en commerciële activiteiten. Volgens de projectmanager "werkt co(laborative) housing voor de buurt als desem bij het bakken van brood en biedt het een excellent strategy to increase civic engagement".

Bremershaven

Het project van de 'collaborative group Goethestrasse' in Bremershaven bevindt zich, net als veel soortgelijke projecten, in wat je in Nederland een 'krachtwijk' zou noemen. De groep wil zich van het begin af aan committeren aan de buurt. Een vertegenwoordiging van twintig serieuze potentiële bewoners zoekt contact met de gemeente. Die verwijst de groep naar een woningcorporatie die recent een mogelijk geschikt historisch gebouw in het gebied had verworven. Het gesprek verloopt voorspoedig met als gevolg dat dit samen met bewoners ontwikkelde project kan starten.

In 2005 betrekken zeven huishoudens het gemoderniseerde pand. De betrokkenheid op de buurt is toch niet bij alle bewoners even sterk aanwezig. Dat blijkt uit sommige antwoorden op vragen over over dit onderwerp, zoals: "We zijn hier gaan wonen om de andere groepsleden, niet om de buurt". Toch zijn medewerkers van Stadsontwikkeling zonder meer positief: "Wij denken dat het project aan de Goethestrasse een positieve invloed heeft op de buurt en we zijn van plan om de ontwikkeling van collaborative housing in dit soort gebieden te stimuleren".

De Volkshogeschool organiseert nu een forum voor 'gelijkgezinde mensen' in de buurt en bewoners van de Goethestrasse zijn bereid andere groepen te helpen bij het oprichten van een 'collaborative housing' project.

Tokyo

Ouderen zijn in onze geïndividualiseerde samenleving in veel gevallen kwetsbaarder geworden. Dat heeft ook te maken met ontwikkelingen in de zorg. Omdat hun (absolute en relatieve) aantal in de meeste westerse landen explosief is toegenomen, zijn zij een voor collaborative housing interessant categorie. In deze landen is er dan ook vanuit de overheid veel belangstelling voor dit concept.

Maat niet alleen daar. Ook Japan heeft te maken met verdwijnend gemeenschapsleven en een steeds groter wordende groep ouderen, ook in de landelijke gebieden. Vandaar een groeiende belangstelling van (lokale) overheden voor ervaringen elders in de wereld.



De -kleine- gemeenschappelijke buitenruimte van het 'senior vriendelijke' project in de 'Goethestrasse

Een van de eerste tastbare resultaten van deze ontwikkeling is het 'co-housing project 'in Tokyo, 'KanKan Mori'. Het project ligt op de eerste en tweede verdiepingen van een twaalf hoog flatgebouw, dat is ingericht als een 'lifehouse for independent seniors' met 'limited support services'. Een Japanse hoogleraar (v), die betere communicatie mogelijkheden van deze manier van wonen verwacht én een ontwikkelaar van verzorgingshuizen zijn de sturende krachten achter dit project. De ontwikkelaar, die een positief effect op de buurtgemeenschap verwacht van dit soort projecten, werkte mee aan de oprichting van de (non profit) 'Collective Housing Corporation'.

***Waar het altijd om gaat
is sociaal contact
en – zeker bij ouderen – ook
om wederzijdse steun***

In 2003 wordt project Kankan Mori No Kaze opgeleverd. Het bestaat uit negenentwintig wooneenheden en 166 m² gemeenschappelijke ruimte (een gemeenschappelijke keuken, een eetkamer, een woonkamer, wasruimte en een terras met tuin op de verdieping). Bewoners beheren het project grotendeels zelf, er wordt regelmatig gezamenlijk gekookt (in teams) en gegeten. Het is de bedoeling dat elke bewoner een bijdrage levert aan de gemeenschappelijkheid. In dit project wonen mensen van verschillende leeftijden en verschillende levensfa-

sen. Ook hier blijkt dat collaborative housing een houding en een levensstijl veronderstelt die niet iedereen even gemakkelijk afgaat. De combinatie van leeftijden en levensfase in het project leidt regel-

matig tot problemen. Ouderen klagen over geluidsoverlast door kinderen. Tweeverdieners vinden vaak moeilijk ruimte in hun overvolle agenda's voor de vereiste bijdrage aan de gemeenschappelijkheid.

Het heeft niet geleid tot een tweede project. Dat heeft te maken met tegenvallende sociale effecten op de directe omgeving. De interne gemeenschap functioneert vrij goed, maar de contacten met de omgeving zijn beperkt. Bewoners van het project hebben het (te) druk en bewoners van 'gewone' woonunits tonen weinig animo om in activiteiten vanuit het project te participeren. Het heeft ook te maken met gebrek aan ervaring, met het nieuwe, relatief onbekende van dit concept in Japan. *)

Kobe

Een ander collaborative housing project in Japan, Kobe, is Mano Fureai Jutaku. Het maakt deel uit van de zgn. 'nade-aardbeving experimenten'. In de binnenstad - met 30% senioren- was 25% van de woningen verwoest. Het gebied, Mano, was altijd sterk georganiseerd, ook op huisvestingsgebied. In het verlengde daarvan ontstaat eind vorige eeuw de Association for the Study of Mano Collective Housing, met daarin architecten, welzijnswerkers, andere deskundigen en gemeente-ambtenaren. Er wordt een groep gevormd die de toekomstige 'echte' bewoners zo goed mogelijk moet vertegenwoordigen en deze groep werkt mee aan de ontwikkeling van een basisplan. Er worden allerlei bijeenkomsten, vergaderingen en workshops gehouden, het beproefde recept. Kenmerkend voor dit gebied, waar de 'gewone' Japanner woont, zijn de vermenging van wonen met allerlei kleinschalige, commerciële activiteiten en de vele smalle straatjes en steegjes.

Mano wordt in 1997 opgeleverd. Het bestaat uit 21 'Silver Units', wooneenheden voor ouderen met 200 m² aan gemeenschappelijke ruimte. Ook hier gaat het om een keuken, eetkamer, woonkamer en een badruimte op de begane grond van het drie verdiepingen hoge gebouw. De bewoners gebruiken deze ruimten wel, maar niet zo intensief als was beoogd en verwacht. Nu en dan wordt gezamenlijk gekookt door bewoners en vrijwilligers. En gegeten. Mano is één van de tien soortgelijke projecten die in stadsdeel Hyogo (Koge) zijn ontwikkeld. Uit enquête-onderzoek van 2006 blijkt dat maar 50% van de bewoners zegt tevreden te zijn met de situatie. (voor woonsatisfactie onderzoek een laag percentage). Er zijn hier meerdere verklaringen voor: de bijdrage (in tijd) aan de gemeenschappelijkheid wordt als belastend ervaren, men had liever meer privé ruimte gehad en de 'echte' bewoners zijn niet of te weinig betrokken geweest bij de planontwikkeling. Het merendeel van de bewoners is boven de zeventig, heeft een laag inkomen en geen enkele ervaring met en geen bewuste een keus gemaakt voor gemeenschappelijk wonen. Ook ontbreekt structurele ondersteuning bij het organiseren van gemeenschappelijke activiteiten. Die lopen dan ook terug. De prioriteit van bewoners ligt bij 'keep their own life stable' en er is te weinig energie over voor andere dingen, zeker niet om een rol te spelen in de bredere gemeenschap.

Amsterdam

Maar het kan wel! Het lukt bijvoorbeeld in Nederland, zoals in Centraal Wonen 'Foe Ooi Leeuw' dat Dorit Fromm ook bezoekt. **)

Foe Ooi Leeuw is een project waarin vijfenzeventig Chinese ouderen wonen. Het staat in Amsterdam, waar ruim 30% van de ouderen vanaf vijfenvijftig plus van niet westerse origine is. Deze uit China, Indonesië en Suriname afkomstige ouderen zijn vaak relatief arm, wonen vaker in zgn. probleemwijken en weten minder goed de weg naar diverse sociale voorzieningen. Omdat veel van hun kinderen geïntegreerd zijn in de Nederlandse cultuur worden

ouders niet meer, zoals voordien, in huis genomen. Veel van deze ouderen raken geïsoleerd. Dat is voor een ondernemende Surinaams-Chinese oudere reden om iets te ondernemen. Om te zorgen voor bescherming en steun, kortom, voor mantelzorg: zo ontstaat het idee van 'een gebouw van hunzelf waar zij oud kunnen worden en elkaar daarbij steun kunnen geven'. Het wordt de Bijlmer, de grootschalige uitbreidingswijk in het Zuid Oosten van Amsterdam uit de zestiger jaren. De woningcorporatie werkt intensief samen met een architect, een zorginstelling en een aantal op non profit basis opererende jonge ontwerpers. De Stichting Foe Ooi Leeuw vertegenwoordigde de a.s. bewoners in het team. Een van de ambitieuze doelen is om 'de culturele herinneringen en verhalen van de bewonersgroep te vertalen in een hedendaags ontwerp'.

In 2009 wordt het project geopend. Er was extra veel (ontwerp)aandacht voor de gemeenschappelijke ruimte en voor het samen eten. De keuken is opgevat als 'gemeenschappelijke, bindende factor en het hart van de woongemeenschap' en is van daaruit vormgegeven.

Een verbindend stukje cultuur tussen Nederland en China is porselein. Daarom worden er workshops georganiseerd om zelf een servies te maken; tijdens deze workshops ontstaan als vanzelf sociale netwerken.***) Twee van de zesenvijftig wooneenheden op de begane grond worden gereserveerd voor de gemeenschappelijkheid. Net als bij de Japanse projecten nemen ontwerpers smalle 'straatjes', zoals die ook in oudere wijken in China veel voorkomen, op in het ontwerp. Ook zijn er bredere gangen met nisjes en bankjes waar mensen doorheen kunnen circuleren, elkaar ontmoeten, zitten en een praatje maken.



Ontwerpers laten bewoners zien hoe het project kan worden



De gemeenschappelijke ruimte op de begane grond wordt hier dagelijks gebruikt. Bewoners ontmoeten elkaar op allerlei manieren en plekken, ze gaan ook samen uit, bijvoorbeeld om buiten Tai Chi te beoefenen.

Ook zijn er, zelfs steeds meer, op de omgeving gerichte activiteiten, zoals de maandelijkse maaltijd die wordt klaargemaakt door de bewoners en is bestemd voor het Leger des Heils. Er zijn plannen om ook te gaan koken voor de lokale voedselbank. De conclusie van de initiatiefnemers is: het werkt. Chinese mensen die hier vaak

gemeenschapsgevoel en de gevoelens van saamhorigheid en veiligheid in een buurt.

Energie is sowieso onmisbaar, want het zelf (mee)ontwikkelen van een project vereist vele jaren van voorbereiding, intensief overleg en samenwerking tussen allerlei (bij de buurt) betrokken partijen. Dit proces kan ook voor de buurt van belang zijn en een basis vormen waarop je verder kunt werken. (structuur, ervaringsdeskundigheid en vaak korte lijnen). Dat vereist wel constante investering, zowel in de 'eigen' gemeenschappelijkheid als naar buiten, naar de buurt. Voor projecten waar alleen (oude-) ouderen wonen lijkt structurele ondersteuning daarbij niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk. Dat kan ook door vrijwilligers, zoals bijvoorbeeld in Japan. Mits (alweer) continuïteit is gegarandeerd.

Want een collaborative housing situatie is geen product maar een proces. En dat sluit nou weer mooi aan bij de steeds terugkerende discussie binnen gemeenschappelijk wonen kringen over de term project.

AD

of collaboratieve housing inderdaad het gemeenschapsgevoel in een buurt versterkt hangt vooral van de bewoners van een project af

geneigd zijn tot isolement hebben ontdekt dat zij niet alleen hoeven te staan. In dit Centraal Wonen project werkt de gemeenschappelijkheid echt al een beetje als een collaborative machine!

Conclusies

De vraag of collaborative Housing een positief effect heeft op de buurt beantwoorden de meeste betrokkenen, van gemeentefunctionaris tot verhuurder, ontwikkelaar, welzijnswerkers en veel van de bewoners zelf met 'ja'. Maar dan komen de 'mitsen'. Er is geen garantie dat het ook zo uitpakt en zeker niet vanzelf. Veel -misschien wel bijna alles!- hangt af van de bereidheid, de investering en de energie van de bewonersgroep zelf. Als dat er allemaal is, als het goed gaat, draagt de groep bij aan het

*) EEN VERVOLG OP KANKAN MORI KWAM ER TOCH, IN DE VORM VAN DRIE NIEUWE COLLECTIVE HOUSING PROJECTEN, ALLE IN DE OMGEVING VAN TOKYO

**) IN AMSTERDAM WORDT HET BEGRIIP CENTRAAL WONEN OOK GEBRUIKT VOOR GEMEENSCHAPPELIJK WONEN VAN OUDEREN EN KLEINERE PROJECTEN EN GROEPEN

**) EEN IDEE VAN DE ONTWERPSTERS IRMA VAN WEEREN EN LAURA BRASPENNING



WAT DELEN WIJ EIGENLIJK ALLEMAAL?

Na het lezen van het artikel van Flip vroeg ik me af wat wij in ons CW project met elkaar delen. Een opsomming.

Het CW project waar ik woon bestaat inmiddels uit 15 personen. Dat zijn 11 volwassenen en 4 kinderen. Wij delen naast een grote boerderij waar onze appartementen zich in bevinden een grote keuken, bijkeuken met wasmachines, fietsenstalling en opbergschuur, moestuin en schuren, boomgaard, parkeerplaats en oprijlaan. We zijn allen behoorlijk links georiënteerd en hoog opgeleid. Zorgdragen voor het milieu heeft ook zeker onze gezamenlijke interesse al zij het ieder op eigen wijze naast de gezamenlijke zonnepanelen, gescheiden afval verzamelen, hergebruik van materialen, zuinige elektrische apparaten en die zo weinig mogelijk gebruiken. Zo koopt de een uitsluitend 2e hands kleding vanuit de kringloop gedachte maar spuit met hetzelfde gemak iedere dag een flinke dosis haarlak in haar wilde kapsel. De ander heeft bewust geen auto maar er geen probleem mee een lange vliegreis te maken. Weer een ander bestrijdt het onkruid op het terrasje natuurlijk niet met schadelijke verdelgers maar kan ondertussen niet meer naar buiten door het oerwoud voor de deur.

Wij delen iedere avond de maaltijd met elkaar en het is maar goed dat we niet zo confronterend naar elkaar zijn anders zouden geregeld de borden door de eetzaal vliegen vrees ik. De een wil geen suiker, de ander alleen biologische ingrediënten, iemand wil toch wel graag minimaal 4 keer in de week (biologisch) vlees eten, die houdt niet van gekookte

aardappelen, die niet van knoflook, die gruwelt van "vergeten" groenten hoe hip die tegenwoordig ook moge zijn. Die wil geen tonijn als roofvis zijnde omdat daar zware metalen in zitten. Die heeft een beperkt repertoire zodat de taco's, ooit zo smakelijk, ondertussen je neus uit komen.

Weer een ander kookt wel graag maar laat vervolgens zo'n troep in de keuken achter dat de afwasploeg nog 3 uur bezig is de orde te herstellen. En evengoed is het meestal gezellig aan tafel en wordt er flink wat afgekleetst.

In een groep ontstaan natuurlijk ook altijd subgroepjes die hun eigen dingen met elkaar delen. Zo heeft een aantal bewoners bij ons de gezamenlijke interesse voor literatuur, cultuur en kunst. De jongere garde vindt elkaar in de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van gezond eten en hoe dat tot stand komt en social media.

Ach ik zou nog wel even door kunnen gaan met deze opsomming van zaken die we al dan niet met elkaar delen maar dat lijkt me voor u als lezer niet bijster interessant. Wellicht dat deze column en het artikel van FK in deze GA u inspireren eens met elkaar te bespreken wat jullie eigenlijk allemaal delen en of dat nog naar ieders tevredenheid is?

Ondertussen delen wij lekker door. Vooral onze voorkeur om met meerdere mensen ons dagelijks leven te willen delen en ja hoor, maakt u zich geen zorgen, geheel naar tevredenheid!

Hartelijke groet en mooie zomer!

Esther

UITNODIGING VOOR D

DATUM: ZATERDAG 21 JUNI 2014

PLAATS: CW KASTANJEHOF, NIJMEGEN

Contact: Paul Schreurs (paul.schreurs@cwkastanjehof.nl, 024-3001100) of LVCW (info@lvcw.nl, 06-13015869)

Dagindeling

11:00 uur **inloop** met koffie en thee

11:30 uur start van de **LVCW ledenvergadering**, met als **agenda**:

1. Opening en rondje voorstellen
2. Mededelingen
3. Verslag vorige ledenvergadering (18 januari 2014 in Utrecht)
4. Kiezen nieuwe bestuursleden Marjoleine Meijer, Co Aaij en eventuele andere kandidaten
5. Afronding contributievoorstel inclusief nieuw voorstel contributie projecten in oprichting
6. Jaarrekening 2013
7. Vergaderdata bestuur
8. Organisatie en data ledenbijeenkomsten
9. Evaluatie Gemeenschappelijk Wonen Dag van 17 mei jl.
10. Gemeenschappelijk wonen in de pers
11. Verdere lopende LVCW zaken
12. Nieuws uit de Federatie Gemeenschappelijk Wonen (FGW)
13. Nieuwe datum en plaats
14. Rondvraag

13:15 uur **lunch en rondleiding**

15:00 uur **thema BETROKKENHEID**

18:00 uur **maaltijd**

Actueel thema

Betrokkenheid blijft ook binnen Centraal Wonen een actueel thema. Ook al is Centraal Wonen een bewuste keus voor meer onderlinge verbondenheid. Maar de praktijk van alle dag is soms weerbarstig. Hoe kunnen we die betrokkenheid blijven voeden en handen en voeten geven.

Grondhouding

Betrokkenheid gaat verder dan alleen hulp en aandacht. Betrokkenheid is een grondhouding. Je verbonden weten met alles om je heen. In onze westerse samenleving is het bewustzijn van eenheid en verbondenheid naar de achtergrond verdrongen. Individualiteit, jezelf profileren staan hoog in het vaandel. Mijn overtuiging is beter dan de jouwe. Dat alles creëert afgescheidenheid. Verbondenheid ontstaat door niet te denken in tegenstellingen. En uit besef van het grote geheel.

Samen gestalte geven

Leven vanuit dat besef vraagt om een open geest. Elkaar binnen Centraal Wonen tegemoet treden vanuit een open houding. Dan is er ruimte om elkaar echt te leren kennen en betrokken te raken op elkaar. Samen gestalte te geven aan de idealen van gemeenschappelijk wonen.

Als de ander blij is, of het goed gaat, geniet je mee.

Als een ander een probleem heeft, voel je mee.

Als iemand in de sores zit, bedenk je hoe je kunt helpen.



DE LVCW BIJEENKOMST

thema: *BETROKKENHEID*

Valkuil

Betrokkenheid is onlosmakelijk verbonden met een woongemeenschap. Natuurlijk zul je niet met elke bewoner een even intensief contact hebben. Maar juist vanuit een universele verbondenheid is het goed te waken voor de valkuil van 'kliekvorming'. Te 'moeilijke' mensen ga ik uit de weg.

Samenwerken

Samen dingen doen en verantwoordelijkheid dragen schept betrokkenheid. Woongemeenschappen kunnen een bijdrage leveren aan een meer zorgzame samenleving. Er zijn allerlei vormen denkbaar waarin mensen samenwerken. Zoals samen een gemeenschappelijk stukje groen onderhouden, zeggenschap over de straatindeling, een door bewoners beheert buurtthunk.

Hoe krijgt in jouw woongemeenschap betrokkenheid handen en voeten?

Is er een verband tussen inzet, hoe vaak je elkaar ziet e.d. en het betrokken zijn bij elkaar?

Krijgen bewoners die minder in beeld zijn ook minder aandacht, hulp en steun?

Met vriendelijke groet,

LVCW bestuur en CW Kastanjehof

P.S. Vergeet niet de GemeenschappelijkWonenDag van zaterdag 17 mei 2014 in te plannen.

Landelijke Vereniging Centraal Wonen

www.lvcw.nl

info@lvcw.nl

LVCW forum

www.gemeenschappelijkwonen.nl

www.woongroep.net

Geef je voor 11 juni op bij paul.schreurs@cwkastanjehof.nl en info@lvcw.nl (graag tegelijk naar beide eMail-adressen sturen) met de volgende informatie:

- Je naam en dat van je woongemeenschap
- Je telefoonnummer voor eventueel overleg
- Met hoeveel mensen je komt
- Of je/jullie de hele dag komt, of een deel van de dag (vermeld dan welk deel)
- Of je/jullie met de maaltijd mee eet (voor maximaal € 8)
- Vermeld eventuele dieet-wensen
- Of je/jullie de nacht ervoor of erna wilt blijven slapen (het aantal slaapplaatsen is beperkt)
- Als je alleen kunt komen als er kinderopvang is, meld dat dan, dan kijken we of er opvang mogelijk is.

Het is mogelijk een deel van je reiskosten van de LVCW terug te krijgen: vraag het de penningmeester.



Wat doen we samen?

Gedeelde voorzieningen, dat is wat alle vormen van gemeenschappelijk wonen met elkaar gemeen hebben. Maar met wie willen we deze voorzieningen eigenlijk delen? Dit is deel 2 van een serie van 3 artikelen over zaken die van belang kunnen zijn bij het delen van voorzieningen in de sfeer van het wonen.

SOCIALE CONTEXT

Zoals we in deel 1 hebben gezien verzieet de woonomgeving nauwelijks in een sociale context waarin huishoudens, alleenstaanden of gezinnen, zichzelf kunnen plaatsen. Op het niveau van de straat zijn sociale contacten vaak incidenteel, en het niveau van de buurt ligt zo ver van het individuele huishouden af dat het de vraag is of dit huishouden daar nog tot z'n recht komt. Nu kan een woongroep zorgen voor een sociale context, waarin het individuele huishouden zichzelf kan plaatsen, maar voor de woongroep als geheel geldt nog steeds dat de stap naar de buurt erg groot is. Voor een sociale context is het daarom belangrijk dat er een reeks van sociale niveaus bestaat, van het huishouden, via een groep of cluster, een hof, het project en de buurt naar hogere niveaus. In deel 1 van deze serie hebben we ook gezien welke voorzieningen daar een rol bij kunnen spelen. In deze aflevering kijken we naar het karakter van het sociale leven op de verschillende niveaus van de reeks.

VARIATIE IN HUISHOUDENGROOTTE

Een kenmerk van Centraal Wonen is het streven naar een gevarieerde opbouw van de bewonersgroep. Reden om bij het delen van voorzieningen huishoudens van verschillende grootte te betrekken, zoals alleenstaanden, tweepersoons huishoudens en gezinnen, dan kan dit het leven van elk van de huishoudens verrijken. De volwassenen van deze huishoudens hebben allemaal meer ontplooiingskansen in hun directe woonsfeer, huishoudens zonder kinderen kunnen betrokken raken bij het opgroeien van kinderen en de kinderen kunnen met meerdere volwassenen in contact komen, waardoor de overgang naar het zelfstandig worden en wonen wat geleidelijker kan verlopen. Een aspect waarop in het ontwerp van een project kan worden gean-



Een eigen opgang voor zelfstandig wordende kinderen in het project Tinggarden in Denemarken

ticipeerd. Dit heeft men gedaan in Centraal Wonen Hilversum, waar opgroeiende kinderen over een eigen opgang kunnen beschikken via het dak van de clusterruimte. In het Deense project in Hillerød, 'Saettedammen', heeft men waar nodig buitentrappen geplaatst naar het balkon van de eerste verdieping, waar de kinderkamers gesitueerd zijn. In het Deense project Tinggarden (dat ook in deel 1 van 'Wat doen we samen' is genoemd) zijn er zelfs geheel zelfstandige kamers met een eigen opgang. Deze is dan weer opgenomen in de beslotenheid van de 'familiegroep' van 15 huishoudens.

De variatie van huishoudengrootte leidt tot de volgende aanbevelingen:

- zorg voor een variatie in woninggrootte.
- houdt de mogelijkheid open voor een woonruimte met eigen opgang voor kinderen die zelfstandig beginnen te worden.

VARIATIE IN LEEFTIJD

Ook de variatie van verschillende leeftijden kan een verrijking betekenen. Hierdoor kunnen ouderen genieten van de onbevangenheid van kinderen, die op hun beurt weer kunnen profiteren van de levenservaring van ouderen, wat ook kan gelden voor hun ouders. Zo kunnen verschillende levensfasen elkaar verdiepen en verrijken.

En met wie?

De variatie van leeftijden leidt tot de volgende aanbeveling:

- zorg voor woningen die geschikt zijn voor ouderen en woningen voor ouders met kinderen.

VARIATIE IN INKOMEN EN STATUS

Vanaf het begin heeft Centraal Wonen ernaar gestreefd om het delen van voorzieningen in de sfeer van het wonen voor iedereen bereikbaar te maken. Het zou een woonvorm moeten zijn, niet alleen voor mensen die het konden betalen, en ook niet alleen voor mensen met lagere inkomens. Een recht voor iedereen. Een overweging hierbij was dat zo, door wederzijds begrip, de verschillen tussen hogere en lagere inkomensgroepen misschien wat overbrugd konden worden, wat zou kunnen bijdragen aan vermindering van de sociale ongelijkheid in de maatschappij.

De variatie in status van inkomen kan leiden tot de volgende aanbeveling:

- maak menging van huur- en koopwoningen mogelijk.
[Dit leidt tot een wat gecompliceerde situatie op het punt van de besluitvorming, maar deze complicaties zijn oplosbaar, daar zijn speciale huur- en koopcontracten voor ontwikkeld.]

VARIATIE IN LEVENSOVERTUIGINGEN

Daarnaast kan het interessant zijn om te variëren op het vlak van levensovertuigingen. Anarchisten, marxisten, kapitalisten, antroposofen, darwinisten en christenen, boeddhisten en taoïsten... de confrontatie van verschillende levensovertuigingen kan veel stof tot nadenken geven.

Bij mijn weten is dit een variatie waar niet vaak expliciet naar wordt gestreefd, maar het bestaat in elk geval bij 'Het Carré' in Delfgauw, waar ecologie, spiritualiteit en het streven naar gemeenschapsvorming naast en door elkaar voorkomen.

Dit is een aspect dat niet meteen terug hoeft te komen in het ontwerp.

VARIATIE IN AANGEPASTHEID

Het sociale leven dat meekomt aan het delen van voorzieningen kan betekenis hebben voor mensen die in de maatschappij geen aansluiting kunnen vinden of buiten-

gesloten worden. Zoals mensen met psychische problemen, slachtoffers van huiselijk geweld, ex-drugsverslaafden of ex-gedetineerden. Zij kunnen zich veilig voelen in een groep en dat kan ertoe bijdragen dat zij weer op weg kunnen worden geholpen. Daarom zijn er groepen die een ruimte reserveren om deze mensen tijdelijk op te nemen en te steunen. Ook voor de groepsleden kan dit een positief effect hebben omdat men zo in contact komt met mensen waar men normaal gesproken niet mee te maken krijgt.

Dit streven kan leiden tot de volgende aanbeveling:

- neem één of meer woonruimten op in het ontwerp, die geschikt zijn voor tijdelijke opvang en die vallen onder de financiële verantwoordelijkheid van de groep.

NU CONCREET

Hoe kun je al deze variatiemogelijkheden combineren? Laten we eens uitgaan van een groep of cluster van acht volwassenen en een paar kinderen. Zou het nu lukken om alle genoemde variaties in deze groep te integreren? Een gedachtenexperiment. Stel de groep bestaat uit twee alleenstaanden, een tweepersoonshuishouden en twee gezinnen. De ene alleenstaande is een alcoholist, de andere is een succesvol popartiest. Het tweepersoonshuishouden bestaat uit twee bejaarden, waarvan er één angstig aan het worden is en dementeert, terwijl de andere kampt met een gokverslaving.

ALLEMAAL INTEGREREN IN ÉÉN GROEP

Het ene gezin bestaat uit een vader die directeur is en werkt voor een multinational, terwijl de vrouw vrijwilligster is in een wereldwinkel. Een van de kinderen is hoogbegaafd en voert niks uit op school, terwijl de andere de wereld wil verbeteren en zich ontwikkelt als milieuoactivist. Het andere gezin is afkomstig uit de 'Bible Belt' en wil in gezamenlijkheid mensen opvangen die het moeilijk hebben. In dit geval is dat een ex-gedetineerde die tijdelijk op de opvangkamer woont. De kinderen van dit gezin zitten nog op de lagere school, waar zij regelmatig spijbelen.

Als we streven naar een maximale variatie binnen een groep, wordt ons leven op deze manier rijker en rijker? Wat voor tafelgesprek kunnen we hier verwachten?

INTEGRATIE OP HOGERE NIVEAUS

Variatie kan een verrijking betekenen, maar het kan ook te veel worden. Zo veel dat men elkaar niets meer te melden heeft. Wat is nu wijsheid? In de praktijk blijkt dat wonen met gelijkgestemden veel gemakkelijker is en dat men elkaar ook meer met elkaar kan delen.

Bij de wat grotere projecten, van 50 of meer huishoudens kan integratie van de verschillende variaties ook plaatsvinden op sociale niveaus boven het niveau van de groep. We kunnen ons voorstellen dat vier groepen een gemeenschappelijke tuin delen, een 'hof'. Nu kunnen we per groep of cluster voor meer homogeniteit zorgen. Bij de eerste kan het accent liggen op gezinnen en de opvoeding van kinderen, bij de tweede op ouderen en hun reflectie op heden en verleden, bij de derde op idealistische jongeren en hun engagement met de maatschappij en bij de vierde groep of cluster op yuppen en hun belevenissen op verre reizen of het uitgaansleven in wereldsteden. Bijvoorbeeld.

Deze vier 'leefstijlen' hebben hun eigen kwaliteiten en ritme, maar ze komen regelmatig bij elkaar in de 'hof' en dan trekken de ouderen op met de kinderen, dan discussiëren de idealisten met de ouders over opvoeding en vrijheid, dan vragen de ouders de ouderen om raad en dan vertellen de yuppen over hun verre reizen. Als men alleen een 'hof' deelt, een tuin met kippen, een speelplek en een

barbecue met pik-nik tafel, dan kunnen de verschillende leefstijlen opgaan in een grotere sociale structuur zonder elkaar voor de voeten te lopen.

Voor de 'hoven' geldt weer hetzelfde: ook hier is het mogelijk om accenten te leggen. Zo kan een hof 'getekend' worden door de interesse voor buitensporten, voor reizen, kunst, of politiek. Vier leefstijlen die onderdak kunnen vinden in de algemene leefstijl van het gehele 'project'.

Wat ik met het voorbeeld van de vier groepen dan wel clusters en de vier 'hoven' heb willen illustreren is dat het mogelijk is om verschillende leefstijlen op een hoger sociaal niveau samen te brengen, zodanig dat ze wel met elkaar worden verbonden, maar niet verweven, zodat ze op elkaar betrokken kunnen zijn zonder elkaar voor de voeten te lopen. Hoe groter de verschillen, hoe hoger men het niveau kan kiezen om ze samen te brengen.

Zo kunnen de voordelen van variatie en gelijkgestemdheid worden verenigd. Maar dit is geen wondermiddel tegen alle problemen die door variatie kunnen ontstaan. Iets wat extra aandacht verdient is de tijdelijke opvang van mensen met aanpassingsproblemen. Dit vraagt om een stevige groep, motivatie en een goede voorbereiding.

*Allemaal integreren
in één groep...*



De aanbeveling die hier gedaan kan worden luidt nu:

- probeer de variatie te spreiden over nevenschikkende sociale schaalniveaus en te integreren in een hoger sociaal schaalniveau.
- denk niet te licht over tijdelijke opvang

NIEUWE BEWONERS KIEZEN

In projecten voor gemeenschappelijk wonen kiest de zittende groep de nieuwe bewoners. Soms direct, door de direct betrokkenen op de plek waar een woonruimte is vrijgekomen, soms door tussenkomst van een commissie. Dit leidt wel eens tot negatieve reacties als: 'Ah, ballotage'. Dat is waar, maar ook nodig. In het Centraal Wonen project waar ik zelf woon heeft een groep dit ooit willen afschaffen. 'Iedereen die zich bij ons thuis voelt is welkom' was het devies.

Helaas leidde dat in de praktijk tot heel wat problemen. Het bewust instemmen van bewoners is geen garantie hiertegen, maar het kan de kans op problemen wel verminderen. En wat is er tegen? Dit is inherent aan het samen wonen van een huis. Wie met een partner een huis wil delen probeert ook van tevoren in te schatten of dat wel goed zal gaan. Dat is een heel wat strengere procedure dan die van een groep, waar men gegadigden twee of drie keer uitnodigt op een gemeenschappelijke maaltijd! Ballotage, of een 'instemmingsprocedure' is een noodza-

kelijk kwaad om een idee krijgen of nieuwe bewoners in de groep passen en of zij eventueel een nieuwe inbreng kunnen leveren.

Door expliciet te zoeken naar specifieke soorten huishoudens, leeftijden, sociale status, levensovertuiging of eventuele maatschappelijke problemen, is het mogelijk de variatie in de samenstelling van de groepen te handhaven of bij te sturen.

Aanbeveling die hier gedaan kan worden luidt:

- schrik niet van het woord 'ballotage' maar probeer in te schatten hoe nieuwe bewoners zich zullen voegen in de bestaande groep en wat zij eventueel zouden kunnen toevoegen.
- zie deze procedure ook als een kans om de bewonerssamenstelling te beïnvloeden om deze in overeenstemming te brengen met eerder gekozen criteria.

Wordt vervolgd

FK

IN DE VORIGE AFLEVERING IN DEZE SERIE, WAT DOEN WE SAMEN EN MET HOEVEEL?, HEB IK AANDACHT BESTEED AAN HET VERBAND TUSSEN HET AANTAL BETROKKEN HUISHOUDENS EN DE GEDEELDE WOONFUNCTIE.

IN DE DERDE AFLEVERING, WAT DOEN WE SAMEN EN HOE? ZAL IK KIJKEN NAAR HOE MEN KAN WORDEN UITGENODIGD TOT TOEVALLIGE CONTACTEN, IN PROJECTEN EN IN DE DIRECTE WOONOMGEVING.

TERUGBLIK GEMEENSCHAPPELIJKWONENDAG 2014

129 woongemeenschappen deden op zaterdag 17 mei mee met de GemeenschappelijkWonenDag.

In Nederland, in België. En dit jaar voor het eerst ook in Frankrijk!

Centraal wonen projecten, woongemeenschappen van ouderen, woonwerk-gemeenschappen, ecologisch woongemeenschappen.

De meeste publiciteit was lokaal – vooral doordat meedoende woongemeenschappen zelf de regionale pers benaderden.

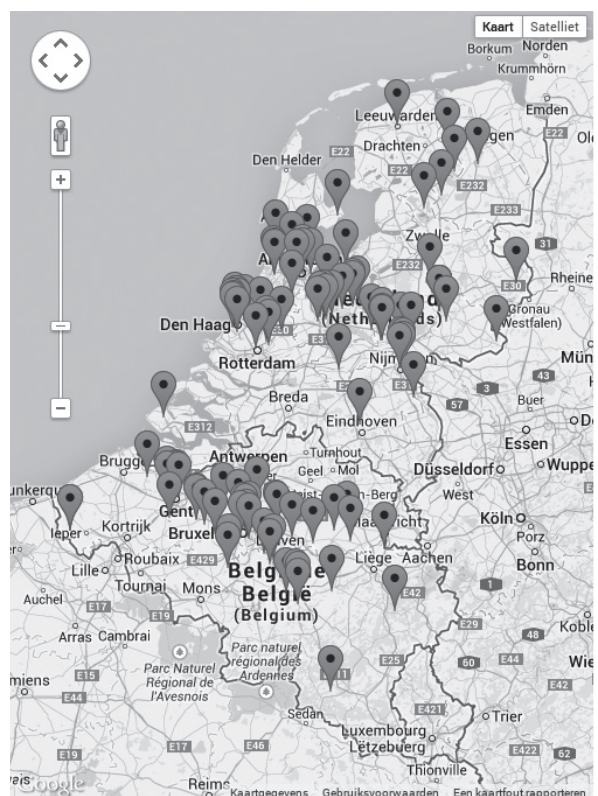
Ons persbericht naar de landelijke media leverde een artikel over gemeenschappelijk wonen in de Woonkrant van De Telegraaf van 14 mei op. En een week later stond er een artikel in het Algemeen Dagblad.

Gemeenschappelijk wonen is er weer iets bekender door geworden. Woongemeenschappen hebben hun wacht- of belangstellenden- kunnen aanvullen.

Volgens de evaluaties die we van meedoende woongemeenschappen kregen, was men tevreden over de dag en doet volgend jaar weer mee of overweegt dat nog.

Voor in je agenda: zaterdag 16 mei 2015, 13 tot 16 uur

Peter Bakker



A A N G E S L O T E N W O O N G E M E E N S C H A P P E N

De codes tussen haken: **Nb = Nieuwbouw, Ob = Oudbouw, H = Huurwoningen, K = Koopwoningen, HK = Huur- en koopwoningen.** Het getal geeft het aantal woningen aan. Jaartal is startjaar van project. Projecten aangeduid met * zijn in voorbereiding. Wijzigen graag doorgeven aan info@lvcw.nl

Alkmaar

C.W. De Rups [Nb H 9 1983]
Harpoenstraat 1, 1825 LD Alkmaar

C.W. De Regenboog [Nb H 40 1986]
Elzasstraat 31, 1827 BV Alkmaar
WWW.CWDEREGENBOOG.NL

Alphen aan den Rijn

C.W. Alphen aan den Rijn [Nb H 29 1995]
Zeelandstraat 26,
2408 GJ Alphen a/d Rijn
WWW.CWALPHENAANDENRIJN.NL

Amersfoort

C.W. Het Hallehuis [Nb H 33 1984]
Sandenburg 20, 3813 LX Amersfoort
WWW.HALLEHUIS.NL

C.W. Woonvorm van de Toekomst
[Nb HK 61 1993]
Hof der Toekomst 29,
3823 HX Amersfoort
WWW.WVDT.NL

Amstelveen

C.W. Amstelveen [Nb H 36 1991]
Suze Groeneweglaan 69, 1183 EK
Amstelveen
WWW.CWAMSTELVEEN.NL

Apeldoorn

C.W. 't Vierschaar [Nb H 21 1984]
Magistratenveld 613, 7327 LK Apeldoorn
WWW.CWAPELDOORN.NL

Breda

C.W. Het Aardrijk [Nb H 52 1988]
Aardrijk 103 A, 4824 BT Breda
WWW.AARDRIJK.NL

Capelle a/d IJssel

C.W. De Bonvivant [Nb H 50 1990]
Bondefanten 45,
2907 NA Capelle a/d IJssel
WWW.CWCAPELLE.NL

Delft

C.W. Delft [Nb H 80 1981]
Fuutlaan 166, 2623 MS Delft
WWW.CWDELFT.NL

Vereniging Bagijnhof 13 [40]
Bagijnhof 13, 2611 AN Delft
WWW.VERENIGINGBAGIJNHOF13.BLOGSPOT.COM

Den Haag

C.W. Katerstraat [Nb H 31 1986]
Katerstraat 41, 2512 CD Den Haag
WWW.CW-KATERSTRAAT.NL

C.W. Houtwijk [Nb H 49 1984]
Albert Schweitzerlaan 24 B,
2552 PK Den Haag
WWW.CWHOUTWIJK.NL

Deventer

C.W. Deventer [Nb H 32 1994]
J.D. Huibersstraat 10, 7412 JR Deventer
WWW.CENTRAAL-WONEN-DEVENTER.NL

Driebergen-Rijsenburg

Zonnespreng [Nb 20 2010]
Drieklinken 105, 3972 EC Driebergen
WWW.ZONNESPRENG.NL

*C.W. Driebergen [Nb H 6]
Groenhoek 227, 3972 CG Driebergen

*C.W. De Binnentuin [8 2014]
President Kennedylaan 10,
3971 KP Driebergen-Rijsenburg
WWW.CBWH.NL

Ede

C.W. De Wonenwĳ [Nb H 47 1997]
Hegelstate 17, 6717 SL Ede
WWW.CENTRAALWONEN-EDE.NL

Eindhoven

C.W. Strĳp [Nb H 21 1989]
St. Severusstraat 26L, 5616 NZ
Eindhoven
CWS.LVCW.NL

C.W. Lismortel [Nb H 62 1983]
Tourslaan 22, 5627 KX Eindhoven
WWW.CWLISMORTELE.NL

*Elkrijk [HK 45]
Postbus 525, 5600 AM Eindhoven
WWW.ELKRIJK.NL

Haarlem

C.W. Drielandenhuis [Nb H 37 1986]
Drielandenhoek 6, 2034 LV Haarlem
WWW.DRIELANDENHUIS.NL

C.W. Romolenpolder [Nb 47 1992]
Venkelstraat 25, 2034 MT Haarlem
WWW.CWROM.NL

Heemskerk

Woonvereniging Heemshof [K 6 1977]
Oosterweg 2 C, 1968 KN Heemskerk

Hilversum

C.W. De Hilversumse Meent
[Nb H 50 1977]
Wandelmeent 51, 1218 CR Hilversum
WWW.WANDELMEENT.NL

Hoorn

C.W. Aurĳjn [Nb H 9 1987]
Roodborstje 7, 1628 CT Hoorn
WWW.UP2DESIGN.NL/AURYN/

Huis Ter Heide

C.W. Dinslo [Nb H 23]
Kardinaal Alfrinkhof 39 a,
3712 DD Huis ter Heide
WWW.DINSLO.NL

Leeuwarden

C.W. Circa [Nb H 7 1988]
Schoolstraat 9 - F, 8911 BH Leeuwarden

C.W. Hoeksterpoort [H 11 1990]
Hoeksterpoort 2b, 8921 GC Leeuwarden
WWW.CENTRAALWONENLEEWARDEN.NL

Leiden

C.W. de stadsOase [Nb H 37 1986]
Gortestraat 37, 2311 MS Leiden
WWW.STADSOASE.NL

C.W. Stevenshof [Nb H 15 1988]
Joke Smitstraat 22, 2331 MA Leiden
WWW.CWSTEVENSNOF.NL

C.W. de Oranjerie [19 2003]
Oranjerie 14, 2316 ZK Leiden
WWW.ORANJERIE-LEIDEN.NL

Maastricht

*C.W. Maastricht [Nb 12]
Maastricht

Nieuwegein

G.W. Nieuwegein [Nb H 30 1982]
Bedumerschans 4, 3432 TC Nieuwegein
WWW.GWNIEUWEGEIN.NL

Nijmegen

C.W. Opaalstraat [Nb H 49 1987]
Opaalstraat 170a, 6534 XP Nijmegen
WWW.CWOPAALSTRAAT.NL

C.W. Kastanjehof [Nb 65 1990]
Kastanjehof 51, 6533 BX, Nijmegen
WWW.CWKASTANJEHOF.NL

C.W. Mozaiek [Nb HK 46 2004]
Wachterslaan 239, 6523 RV Nijmegen
WWW.CWMOZAIK.NL

Oegstgeest

C.W. Anna Bijnhof [Nb HK 13 1987]
Anna Bijnsplantsoen 1, 2343 JT
Oegstgeest

Oldenzaal

C.W.O. Onder de Linden [Nb H 11 1991]
Lindestraat 34, 7572 TV Oldenzaal
WWW.CENTRAALWONENOLDENZAAL.NL

Purmerend

W.K. Purmerend [Nb HK 71 1985]
Postbus 262, 1440 AG Purmerend
WWW.WOONKOLLEKTIEFPURMEREND.NL

Rotterdam

C.W. De Banier [Nb H 52 1980]
Banierstraat 2 A, 3032 PH Rotterdam
WWW.CWDEBANIER.NL

C.W. Zevenkamp [Nb H 60 1982]
August Vermeijlenpad 75,
3069 WT Rotterdam
WWW.CW7.NL

Woonwerkvereniging De Lelie [H 10]
Slaghekstraat 32c, 3074 LM Rotterdam

Woonvereniging de Nesse [K 5 1997]
Groeneweg 10, 3059 LC Rotterdam
WWW.DE-NESE.NL

Spijkenisse

C.W. Spijkenisse [Nb H 24 1981]
Toekanshoek 6, 3201 PJ Spijkenisse

Tilburg

C.W. De Meenthe [Nb K 20 1981]
De Meenthe 18, 5012 TH Tilburg
WWW.CW-DEMEENTHE.NL

C.W. De Stam [HK 18 2013]
St. Janstraat 57, 5046 EE Tilburg
WWW.CWDESTAM.NL

Usquert

*Vereniging De Oude Veulentjes [5]
Wadwerderweg 125, 9988 SW Usquert

Utrecht

C.W. Klopvaart [Nb H 80 1984]
Cubadreef 4 - J, 3563 HH Utrecht
WWW.KLOPVAART.NL

Vlaardingen

C.W. De Pionier [Nb H 24 1987]
Karel Doormanhof 25, 3134 CW
Vlaardingen
WWW.CWVLAARDINGEN.NL

Voorburg

C.W. Voorburg [Nb H 31 1988]
Veurselaan 65, 2272 AP Voorburg
WWW.CWVOORBURG.NL

Wageningen

C.W. Het Punt [Nb H 46 1985]
Leeuwerikswede 146,
6708 LM Wageningen
WWW.CW-WAGENINGEN.NL

C.W. 't Binnenveld [Nb H 36 1990]
Johan Buziastraat 59,
6708 NR Wageningen
WWW.CW-WAGENINGEN.NL

Westervoort

C.W. Westervoort [Nb H 26 1985]
Lange Griet 42, 6932 MG Westervoort
WWW.CWWESTERVOORT.NL

Zaandam

C.W. I Zaandam [Nb H 5 1985]
Ds. M.L. Kingweg 232, 1504 DH
Zaandam

C.W. II Zaandam [Nb H 5 1985]
Ds. M.L. Kingweg 244, 1504 DH
Zaandam

Zutphen

Woonderij Eos [Nb HK 36 2005]
Loverendale 33, 7207 PG Zutphen
WWW.WOONDERIJEOS.NL

VWZ De Groene Marke [HK 50 1991]
Fie Carelsenstraat 32, 7207 GN Zutphen
WWW.MIDDENHUIS.NL

Zwolle

C.W. Zwolle [Nb H 35 1985]
Rijnlaan 217 A, 8032 MX Zwolle
CENTRAALWONENZWOLLE.WEEBLY.COM

Anders Wonen Anders Leven nieuws

In GA nr. 118 deden wij verslag van de eerste collectief wonen ontmoetingsdag bij woonvereniging Thedinghsweert in Kerk-Avezaath. Deze eerste landelijke bijeenkomst van bewoners van allerlei vormen van groepswoonwonen was zeer geslaagd en krijgt een vervolg op 20 september 2014 bij woongroep Rosenstock-HuessyHuis in Haarlem. Noteer de datum alvast!

De strowijk in de Vossenpels, Nijmegen, gaat door. De eerste paal is geslagen en de komende tijd kunnen er flink veel mensen komen meebouwen. Ook het Meer-generatie-woonproject heeft groen licht gekregen. In beide projecten – die nauw samenwerken – komen sociale huurwoningen en gemeenschappelijke voorzieningen. Met deze initiatieven-van-onderop wordt een krachtige, positieve impuls gegeven aan de totstandkoming van meer sociaal-ecologische wijkgjes. In Olst wordt het ene na het andere aardehuis opgeleverd, maar intussen blijft iedereen meebouwen aan de andere huizen, totdat ze alle 23 klaar zijn.

Stadslandbouw en Solar Days

De derde zaterdag van de maand mei: ook open dag Stadslandbouw en Solar Days

De landelijke open dag van woongemeenschappen, dit jaar op 17 mei, heeft navolging gekregen van twee nieuwe(?) initiatieven op of rond deze datum: De Solar Days en de dag van de Stadslandbouw. Van 12 t/m 18 mei organiseert de Organisatie voor Duurzame Energie (ODE) de Open Zonnehuizen-Dagen, waarop iedereen die een eigen zonne-installatie heeft zijn of haar huis kan openstellen voor geïnteresseerden uit de eigen omgeving. De publieks-dag van de Stadslandbouw vindt al voor de

tweede keer plaats, nu dus op zaterdag 17 mei. Overal in het land zijn er activiteiten waarbij lokale en regionale stadslandbouwinitiatieven zich presenteren.

Marta Resink van Omslag schrijft in ZOZ: Was het tot een paar jaar geleden vaak nog moeizaam om een kleinschalig buurt- of stadslandbouwinitiatief van de grond te krijgen met medewerking van gemeente of andere partijen, tegenwoordig buitelen de initiatieven over elkaar heen. Gemeenten en andere grondeigenaren lopen soms te leuren met braakliggende stukken grond. Moest je voorheen allerlei verschillende loketten langs om wat bijval voor je idee te krijgen, in sommige gemeenten is nu het aanmelden van een initiatief voldoende. De gemeente Eindhoven heeft zelfs als beleid guerrilla gardening te promoten!

Centraal Wonen De Banier

Het blad De Leut van CW-De Banier in Rotterdam staat altijd vol met allerlei activiteiten. Zoals het aankondigen van de nieuwe rubriek '*Van Lieverleut*': Heb je een probleem? Vraag Laila om raad! In deze rubriek kun je grote en kleine zielenroerselen, familie- en burenerikelen, (gebrek aan) liefdes en ander groot of klein leed kwijt. Discreet staat dan Laila voor je klaar en zoekt een oplossing voor de pijn in je gekwelde ziel. Er staat al een brief in, over het steeds maar zoeken naar de kurkentrekker in de gemeenschappelijke ruimte. Het antwoord van Laila, onder andere: Sommige zaken laten zich het beste oplossen door berusting. (...) Of, u kunt als laatste redmiddel hamer en spijker ter hand nemen en de kurkentrekker aan de ketting leggen.

Een andere activiteit bij De Banier is de *Verdubbeldag*, een dag vol creatieve, sociale en duurzame werk-

shops en activiteiten, waarbij je op een leuke simpele manier iets kunt betekenen voor de wereld om je heen. Op het programma staat o.a. Loesje-posters maken over maatschappelijke thema's; guerrilla gardening: zaadbommen maken vol bij-vriendelijk bloemenzaad; kaartjes knutselen en schrijven voor ernstig zieke kinderen en eenzame ouderen; recycle art: nieuwe dingen knutselen van afvalmaterialen. Heel spannend lijkt mij de schaterlach workout!



Centraal Wonen Zwolle – De Middelblokker

Het blad de Middelblokker van CW-Zwolle heeft soms een thema. In het nummer van juni 2013 was dit '*the sky is the limit*'. Redactielid Ludo schreef hierover, met als laatste alinea:

Ik zie '*the sky is the limit*' heel dichtbij. Bijvoorbeeld bij ons in Centraal Wonen:

- Twee vrouwen die samen drie kinderen opvoeden,
- vrouwen die alleen één of meerdere kinderen opvoeden,
- mannen en vrouwen die met elkaar proberen samen te leven,
- kinderen die met elkaar spelen en daarin grenzen opzoeken,
- ouderen die graag tussen de jongeren blijven wonen.

Hier bij ons wordt grensverleggend geleefd en geprobeerd daarbij rekening te houden met de grenzen van de ander en ook de eigen grenzen te respecteren.

Niet makkelijk, maar we doen het wel.

In de Middelblokker van maart jl. staat het verslag van een *praatavond* over '*hoe wij het wonen in CW ervaren*'.

Enkele opmerkingen waren:

'Het is makkelijk om contact te maken, en dat is vaak prettig thuiskomen, ook als je alleen woont.'

'Belangrijk is dat je je terug kan trekken, hier leer je om in- en uit te voegen in de groep. Als je altijd midden in het centrum zit van de groep word je overspoeld.'

'Als je hier prettig wil blijven wonen moet je in staat zijn om je eigen conflicten met andere CW-ers op te lossen.'

'De laatste jaren is CW rustiger geworden, hier en daar wat zakelijker, volwassener misschien. Dit kan ook een gevoel van eenzaamheid geven omdat het verschil met een en aantal jaren geleden groot is. Er was toen meer rüring, gezelligheid, vele avonden een kampvuurtje met diepzinnige gesprekken en veel lol. Voor een aantal mensen een fantastische tijd, maar ook een pijnlijke tijd door de vele conflicten die ontstonden. Een harde les. Een groot deel van de oude groep is inmiddels verhuisd.'

'Voor kinderen is CW een bijzondere plek om op te groeien.'

'Voor de kinderen geldt ook dat het dagelijkse leven confronterend en pijnlijk kan zijn. Het is dan niet altijd makkelijk voor de ouders om hier goed afspraken over te maken. Dat kan ook voor verwijdering zorgen.'

In hetzelfde nummer van de Middelblokker schrijft Ludo:

Wat is er heerlijker dan schrijven?

Woorden op hun plaats zetten

Ordenen wat gist in je hoofd

Of woorden zomaar de vrije loop laten

Woorden

schrijven

is het leven ordenen

is vorm geven aan de werkelijkheid

is vormgeven aan het verleden

is woorden uitdrukking laten zijn

van wat in je leeft

Schrijven

is woorden een vorm geven.

LT

LANDELIJKE VERENIGING CENTRAAL WONEN

Bezoekadres LVCW:

Lauwerecht 55, Utrecht

Postadres LVCW:

Postbus 19163, 3501 DD Utrecht

Telefoon: 06-13015869

Bank: NL69 INGB 00020 15796

Internet: www.lvcw.nl

Mail: info@lvcw.nl

LIDMAATSCHAP EN ABONNEMENT

GEWOON ANDERS

Contributie voor projecten van minder dan 25 huishoudens: 4,-- euro per huishouden

Voor projecten van 25 of meer huishoudens: 37,50 + 2,50 euro per huishouden

In beide gevallen is dit inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders

Extra abonnementen à 5,-- euro per stuk

Projecten in oprichting: 25,-- euro, onafhankelijk van grootte

Inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders

Extra abonnementen à 5,-- euro per stuk

Persoonlijk lidmaatschap: 12,-- euro

Inclusief 1 abonnement op Gewoon Anders

Losse abonnementen: 10,-- euro

Opzeggen voor 1 oktober

BESTUUR

Peter Bakker (voorzitter)

Marjoleine Meijer (secretaris)

Nico Meijerman (penningmeester)

Co Aaij

BUREAU

Tienta Verlegh

ALGEMENE INFORMATIE

Kijk op: www.lvcw.nl voor:

- adressen van aangesloten woon-gemeenschappen
 - consultants
 - verwante (ook buitenlandse) organisaties
 - de digitale 'Gewoon Anders'
 - het logeernetwerk
 - studiemateriaal en allerlei actuele informatie over gemeenschappelijk
- Kijk op www.gemeenschappelijkwonen.nl voor:
- adressen van andere woongemeenschappen
 - uitgebreide informatie voor initiatiefgroepen en bestaande woongemeenschappen.

PRIKBORD

Voor woongemeenschappen die nieuwe bewoners zoeken en voor mensen die een woongemeenschap zoeken is er de gratis site: www.woongroep.net

FORUM

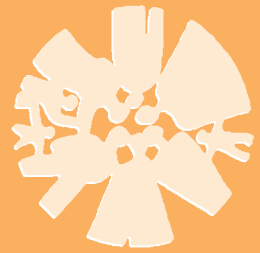
www.lvcw.nl/forum

Snell Drukkerij Pasklaar

Voor Verantwoord
Drukwerk

AL MEER DAN
25 JAAR

Nu ook banners en webdesign
www.drukkerijPasklaar.nl



Landelijke Vereniging Centraal Wonen
Postbus 19163
3501 DD Utrecht
Tel. 06-13015869

GEWOON ANDERS

UITGAVE VAN DE LANDELIJKE VERENIGING CENTRAAL WONEN

INHOUD:

COLOFON.....	2
NUMMER 100 VAN GEWOON- ANDERS, maar dan anders.....	2
SAMEN STA JE STERKER.....	4
MEDIATION HERSTELT.....	5
EEN VRIJBUICHT OP LUBURG.....	6
LANDELIJK EN IDEALISTISCH PROJECT IN HEEMSKERK.....	8
DE TOEKOMST is aan betaalbaar gemeenschappelijk.....	11
GEMEENSCHAPPELIJK WONEN OP LEEFTIJD.....	12
FIETSENHOK.....	13
AL 100!.....	14
EEN MAATSCHAP IS BETER DAN EEN ESHUPPIET.....	15
NUMMER 100, 30 JAAR.....	16
SAMENLEVEN KUN JE ALLEEN.....	17
LICHTE RELATIES.....	18
DOELSTELLINGEN LVCW.....	19



GEHEEL anders

DUBBELDIK
ZOMERNUMMER

GEWOON ANDERS

uitgave van de landelijke vereniging centraal wonen

COLLABORATIVE
HOUSING en de BUURT



aat

LVCW
W de
eent

I-TEST



LVCW BIJEENKOMST

Wat doen we samen
en met wie?

NIEUWE BEWONERS KIEZEN

2014
JAARGANG 37, NR. 120
LOSSE NUMMERS 3, 20

Informeer vrijblijvend naar
de mogelijkheden.

www.drukkerijpasklaar.nl
info@drukkerijpasklaar.nl